

PRESSMEDDELANDE 2015-05-13

PLANERING AV TORNEÅS OCH HAPARANDAS ÖVERSVÄMNINGSRISKHANTERING GÖRS I SAMARBETE

Torneå och Haparanda befinner sig i områden med betydande översvämningsrisk. För att minimera skador av Torneälvs översvämningsrisk har man gjort separat riskhanteringsplan för Torneälven i Finland och till Haparanda kommun i Sverige. I Finland gjordes planen av Lapplands NTM-central och i Sverige av Länsstyrelsen i Norrbotten. I Sverige är det MSB som bär ansvaret.

Ett EU-direktiv om bedömning och hantering av översvämningsrisker från 2007 reglerar medlemsländerna. Syftet är att minska de negativa konsekvenserna av översvämningsrisker och på så sätt värna om människors hälsa, ekonomisk verksamhet, miljö och kulturarv. Enligt direktivet måste man komma överens över nationsgränserna om hur riskerna ska hanteras.

Arbetet genomförs i sexårsperioder med tre olika steg för varje period. I Sverige genomförs direktivet enligt Förordning (2009:956) om översvämningsrisker. Haparanda har identifierats som ett område med betydande översvämningsrisk år 2011.

Enligt gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (2009/10:212) artikel 2 är syftet med överenskommelsen att samordna program, planer och åtgärder i avrinningsdistriktet. Förebyggandet av översvämnings- och miljöolyckor ingår i samma artikel.

Enligt artikel 4 i överenskommelsen ska parternas myndigheter samverka sinsemellan och ha som målsättning att upprätta gemensamma program och planer. Dessutom ska gränsälvscommissionen enligt artikel 10 antingen tillstyrka eller avstyrka förslag till program och planer för avrinningsdistriktet.

- I början var samarbetet lite svårt då Sverige och Finland har olika tider i planeringscykel, i Finland inleds processen tidigare än i Sverige så kunde man inte börja planeringssamarbetet samtidigt. Det har dock varit trevligt att samarbetet har börjat bra. Båda länders översvämningsriskhanteringsplan är ganska lika trots mindre nationella skillnader och planerna strider inte mot varandra, tycker NTM-centralens vattendragsingenjör Anna Kurkela och vattendragsingenjör Juha-Petri Kämäräinen.

I planerna syns nationella olikheter i målsättning eller scenarier per flödeläge samt mindre skillnad med tyngdpunktsområden, fast dessa omfattar samma ämnesområden i stort sätt. Åtgärdsklassificeringarna liknar varandra.

Kommissionen konstaterar att gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige och dess betydelse i samordning av översvämningsriskhanteringsplaner finns med i slutliga riskhanteringsplanen för Torneälven. Ytterligare borde i båda planerna finnas nationella myndigheternas praktiska samarbete.

- Genom samverkan utbyter vi kunskap och information mellan länderna vilket stärker arbetet med att förebygga och hantera översvämningsrisker, säger Karin Börjesson som är chef för enheten för social hållbarhet och samhällsskydd och Emmelie Berg Johansson som är handläggare. Båda jobbar på Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Lapplands NTM-central, Länsstyrelsen i Norrbotten, MSB, Lapplands räddningstjänst, Haparanda kommun, Torneå stad och Finsk-svenska gränsälvscommissionen har haft gemensamma möten för informering och samordning under 2013-2015. Informationsbyte har

skett mellan handläggare i Sverige och Finland och gränsälvscommissionen vid beredning av planerna. Utformning av samarbete med finska och svenska regionala myndigheter fungerar måttligt bra. På den lokala nivån deltagande i gränsöverskridande översvämningsriskhanteringsmöten och -samråd har tidvis varit svagare.

- Gränsälvscommissionen är en viktig länk för att göra samarbetet smidigare, tycker Anna Kurkela.

Sådana gränsöverskridande frågor är bl.a. höjning av Suensaari norra skyddsvallen (med i Haparandas och Torneälvens planer) och t.ex. utredning av möjligheter att leda dricksvatten till Haparanda från Torneå nätverk (i Haparandas plan) för att i Haparanda säkerställa tillgången till rent dricksvatten vid Torneälvs översvämning eftersom älven är ytvattentäkten. Det finns anledning att samarbeta för att övervaka avloppsreningsverkets möjligheter att upprätthålla funktionen vid översvämningssituation. Reningsverket i Haparanda behandlar avloppsvatten både från Haparanda och Torneå.

Med dessa kommentarer tillstyrkte finsk-svenska gränsälvscommissionen förslagen för översvämningshanteringsplanerna till Torne stad och Haparanda kommun.

-Samarbetet har varit lärorikt och vi hoppas att det fortsätter och blir ännu djupare i frågor som rör Torneälvens vattendrag. Samarbetet ger nya synvinklar till ärenden och vi kan lära oss av andra länders sätt att arbeta, säger Anna Kurkela och Juha-Petri Kämäräinen på NTM-centralen.

Aktuellt om vattentillstånd, flöden och översvämningsprognoser:

Sverige

<http://vattenweb.smhi.se/hydronu/>

<http://www.smhi.se/vadret/vadret-i-sverige/varningar>

Finland

<http://www.ymparisto.fi/vesitilanne>

<http://ilmatieteenlaitos.fi/tulvakeskus>

Kontakt:

Virve Sallialmi

Finsk-svenska gränsälvscommissionen

Tel.+46 (0)922 616 80